

A fejezet száma és megnevezése: XV Gazdasági Minisztérium

Az alap megnevezése: Központi Nukleáris Pénzügyi Alap

Az elkülönített állami pénzalap 2001. évi beszámolójának indokolása

Az 1998. január 1-jétől működő Központi Nukleáris Pénzügyi Alap az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (atomtörvény) 62. §-ának megfelelően a radioaktív hulladékok végleges, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges elhelyezésére szolgáló tárolók létesítését és üzemeltetését, illetve a nukleáris létesítmények leszerelésének finanszírozását biztosítja. Az Alappal a Kormánynak az Országos Atomenergia Hivatal (a továbbiakban: OAH) feletti felügyelet ellátó tagja, a gazdasági miniszter rendelkezik, kezelője az OAH. Az Alap tevékenységével kapcsolatos feladatokat a radioaktív hulladékok és a kiégett üzemanyag elhelyezésére, valamint a nukleáris létesítmények kezelésére kijelölt szerv létrehozásáról és tevékenységének pénzügyi forrásáról szóló 240/1997. (XII. 18.) Korm. rendelet és a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről szóló 67/1997. (XII. 18.) IKIM rendelet szabályozza.

A jogszabályokban előírt feladatok ellátására a 2414/1997. (XII. 17.) Korm. határozatban kapott felhatalmazás alapján az OAH 1998. június 2-i hatállyal egyszemélyi alapítóként létrehozta a 100%-os állami tulajdonú, non-profit Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaságot (a továbbiakban: RHK Kht.). Az Alapításhoz 35,0 M Ft pénzbeli alaptőkét jutatott a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból, amelyet az Alapító 2000 évben 90,2 M Ft-ra emelte. Az alaptőke 2001. évben nem változott.

A hivatkozott törvényben meghatározott feladatok részletezésére, időbeli ütemezésére az ehhez kapcsolódó várható kiadásokra és bevételekre a RHK Kht elkészítette az „Első közép- és hosszú távú tervet”, amelyet az Alappal rendelkező gazdasági miniszter 2000. július 18-án jóváhagyott. Ennek alapján, illetve a Magyar Köztársaság 2001-2002 évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXIII. törvényben jóváhagyott előirányzatok figyelembevételével a RHK Kht összeállította a 2001-2002. évi Munkaprogramját, amelyet az Alappal rendelkező miniszter jóváhagyott. E munkaprogram tartalmazza a tárgyévi feladatokat és ezek forrás igényét.

A költségvetési törvény az Alap 2001. évi kiadásainak előirányzatát 6.322,5 M Ft-ban, a teljesítendő bevételeinek előirányzatát 14.883,6 M Ft-ban és a GFS egyenleget 8.561,1 M Ft-ban határozta meg. A kiadásokat 6084,0 M Ft-ra, a bevételeket

14.886,9 M Ft-ra, teljesítettük, így a GFS egyenleg 8.802,9 Ft-ra változott.

A tervezett feladatokat az Alap az RHK Kht-val közösen a jóváhagyott kiadási előirányzatok 96 %-os felhasználásával ellátta. A kiadásokon belül, a Kis- és közepes aktivitású hulladéktároló létesítésének, előkészítésének előirányzatát csökkenteni kellett — az ÁSZ javaslata alapján — az itt tervezett kommunikációs kiadások 102 M Ft összegével, a RHK Kht működtetése előirányzat javára. A bevételi előirányzatokat minimálisan túlteljesítette, mivel az 1998-2000 évek között keletkezett követeléseket behajtotta.

Bevételek teljesülése

Az atomtörvény 63. § (1) bekezdése szerint az atomenergiát alkalmazó engedélyesek a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek tárolásának, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésével összefüggő feladatok ellátásának költségeit az Alapba való befizetések (bevételek) útján kötelesek biztosítani. A nukleáris létesítmények éves befizetéseinek mértékét a mindenkorai költségvetésről szóló törvény határozza meg, az OAH, valamint - az atomerőmű vonatkozásában - a Magyar Energia Hivatal által véleményezett költségbecslés alapján.

Az előbbieknél megfelelően a 2001. évi költségvetési törvény a PA Rt. részére 14.877,1 M Ft befizetését írta elő, melynek teljesítése a 2001. év folyamán megtörtént. Az atomtörvény szerint a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének költsége az engedélyest terheli. Az 1976 óta üzemelő Püspökszilágyi Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tárolóba (a továbbiakban: RHFT) a radioaktív hulladékok eseti elhelyezésekor az engedélyesek az érvényes díjtételek szerint megállapított díjat fizetnek. Az engedélyesek befizetéseiből tervezett bevétel 6,5 M Ft, ami 5,6 M Ft-ra teljesült, amely magában foglalja a 2000. évben keletkezett követelés állományra befolyt bevétel (1,6 M Ft) összegét is.

Az előbbi jogcímeken felül, egyéb bevételként befolyt az 1998. évben keletkezett egyéb követelés 4,0 M Ft összegben. Közgazdasági tartalmát tekintve nukleáris hozzájárulás, mivel az 1998. évre vonatkozó költségvetési törvény írta elő a két minisztérium számára a befizetési kötelezettséget.

Kiadások teljesítése

Folyó kiadások

Az atomenergiáról szóló törvény 10. § (4) bekezdése szerint a radioaktív hulladéktároló engedélyese a létesítmény környezetében lévő települések lakosságának rendszeres tájékoztatása érdekében elősegíti társadalmi ellenőrzési és információs társulás létrehozását és annak tevékenységéhez támogatást adhat. Ennek végrehajtásaként az Alap 2001. évi költségvetése 575,5 M Ft előirányzatot tartalmazott, amelynek fel-

használására az érintett önkormányzatokkal kötött szerződés az Alapkezelő és a RHK Kht. A szerződésekben megfogalmazott feladatok teljesítése alapján tizenkilenc érintett önkormányzat és három ellenőrző és információs társulás részesült támogatásban, összesen 454,2 M Ft összeggel.

Az alapkezelőnek működési célra átadott 44,3 M Ft az Alap kezelésével kapcsolatos feladatok kiadásainak részbeni finanszírozására szolgált.

Az RHK Kht, továbbá a hulladéktárolók (KKÁT, RHFT) működtetésének módosított előirányzata 1.278,6 M Ft, amelyből 1.224,8 M Ft került felhasználásra. A közel 54 M Ft kiadási megtakarítás egyrészt a RHK Kht által 2001. évben elért kamatbevétel (21 M Ft) bevonása a folyó évi kiadásokban, másrészt a kommunikációs kiadásokra átcsoportosított összeg (102 M Ft) nem teljes mértékű felhasználásából (69 M Ft) ered.

Felhalmozási kiadások

Az Alapból finanszírozott legfontosabb feladatok: az atomerőművi kis- és közepes aktivitású hulladéktároló létesítésének előkészítése, a működő kis és közepes aktivitású hulladéktároló korszerűsítése és a paksi atomerőmű Kiegészített Kazetták Átmenetei Tárolójának folyamatos bővítése volt.

a) A kis és közepes aktivitású hulladéktároló létesítésének előkészítése során a Bábaapáti (Üveghuta) területén folyó kutatási, valamint RHFT beruházási és kutatási munkák teljesítései együtt szerepelnek.

- Az atomerőművi kis és közepes aktivitású hulladékok tárolása

1993-1996 között egy nemzeti projekt keretében szakirodalmi adatok alapján az ország teljes területét megvizsgálták a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezésére alkalmas földtani objektumok azonosítása érdekében. Az előzetes vizsgálatok a Bábaapáti (Üveghuta) körzetében megvalósítható felszín alatti létesítményt mutatták kedvezőbbnek. Így 1997 elején az a döntés született — amellyel az Országos Atomenergia Bizottság is egyetértett —, hogy a részletes kutatások Bábaapáti (Üveghuta) térségében kezdődjenek meg. Ezt megerősítette a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által 1999-2000-ben szervezett nemzetközi szakértői felülvizsgálat és az illetékes hatóság, a Magyar Geológiai Szolgálat Dél-dunántúli Területi Hivatala is.

A további munkák során el kell végezni az engedélyezéshez szükséges további földtani és műszaki vizsgálatokat. Erre átfogó kutatási program készült, amelyet a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapot felügyelő miniszter 2001 június 1-én jóváhagyott. A program 2001 végén megindult és a tervek alapján 2004-ben az előzetes környezeti hatástanulmány engedélyeztetésével zárul le.

A kutatási program megvalósítására kiírt pályázat kiterjedt a földtani vizsgálatokra, a műszaki előkészítésre és a biztonsági értékelésre a korábbi széttagolt pályáztatás helyett, így a pályázatot elnyert konzorcium teljes felelősséggel tartozik a program végrehajtásáért.

2001-ben a szerződés végrehajtásának első üteme befejeződött, ennek keretében a Földtani Kutatási Tervhez szükséges elővizsgálatok fejeződtek be, továbbá megtörtént a kutatási infrastruktúra első ütemének kialakítása. Tovább folytatódtak a kutatási területen a korábban megkezdett monitorozási munkák, melyek során a biztonsági értékeléshez szükséges geológiai adatok folyamatos gyűjtése történt meg. Tovább folytatódott a mikroszeizmikus megfigyelő rendszer működtetése is. Megkötötték a kutatókhoz kapcsolódó egyéb mérnöki előkészítő tevékenység körébe sorolható szerződéseket is.

2001-ben a Paksi Atomerőmű Rt.-vel aláírásra került a korábbi kutatási eredmények átvételére szóló szerződés, melynek alapján a Paksi Atomerőmű Rt. az 1992-1998. között keletkezett, a kutatásokkal kapcsolatos dokumentumokat az RHK Kht. részére átadta.

- A püspökszilágyi Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló

A tároló 1976 évi létesítése óta a nemzetközi és hazai biztonsági követelmények jelentős mértékben szigorodtak, és új tudományos módszerek születtek a radioaktív hulladéktárolók környezeti- és sugárbiztonságának értékelésére. Ezért a tároló engedélyezésében szakhatóságként közreműködő Magyar Geológiai Szolgálat a telephely alkalmasságának megítélése érdekében további vizsgálatokat és egy korszerű módszerekkel végzett biztonsági elemzést tartott szükségesnek. 2001-re két, egymástól független jelentés készült el. Az egyiket az angol AEA Technology, a másikat az ETV-Erőterv Rt. készítette. A biztonsági elemzések eredményei alapján 2001-ben biztonság-növelő program készült, amely tartalmazza a tároló hosszú távú biztonságos működéséhez szükséges munkálatokat. Ennek eredményeképpen az Alap terhére megindult az RHFT korszerűsítése, sugárbiztonságának növelése, amely alapján várható, hogy az RHFT 2002. december 31-ig érvényes ideiglenes működési engedélyét a hatóság meghosszabbítja, illetve véglegesíti. 2001-ben tovább folytatódtak a telephely korszerűsítésének korábban megkezdett munkái is.

A projektekre fordított kiadások 2001-ben alig maradtak el a tervezett összegtől, a módosított előirányzat 980 M Ft, a tényleges felhasználás 931,5 M Ft (Üveghuta 577, Püspökszilágy 354 M Ft) volt.

b) Paksi Atomerőmű Rt leszerelésének előkészítése

A paksi atomerőmű üzemeltetési engedélyében foglaltaknak megfelelően, valamint az RHK Kht. első közép- és hosszú távú tervével összhangban periodikusan felül kell vizsgálni a leszerelésre vonatkozó tanulmányt annak érdekében, hogy a világban végbe menő műszaki fejlesztéseket és felszaporodó tapasztalatokat be lehessen építeni az atomerőmű leszerelését célzó felkészülésbe.

A célkitűzésnek megfelelően meghívásos közbeszerzési eljárás keretében szerződés jött létre a szlovák DECOM céggel a leszerelési tanulmány felülvizsgálatára és a paksi atomerőmű leszerelési koncepciótervének elkészítésére.

A szerződés teljesítése kis mértékben áthúzódott 2002-re, ezért az előirányzott 50,0 M Ft-tal szemben a 2001. évi teljesítés 37,6 M Ft volt és a fennmaradó 12,4 M Ft kifizetése a 2001. évi maradványt terheli.

c) A paksi atomerőmű kiégett üzemanyagának átmeneti tárolása

A Paksi Atomerőmű Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójának bővítésére (I. ütem 3. fázis) jóváhagyott Beruházási Program alapján 2000. március végén megkezdődtek az előkészítési munkálatok.

2001-ben első körben a nyílt közbeszerzési eljárások eredménytelenek voltak, nagy részben az ajánlattevők minősítési hiányosságai miatt, ezért az eljárásokat meg kellett ismételni. A megismételt eljárások keretében kiválasztásra került az építészeti és a technológiai területen a fővállalkozó. A kivitelezési munkák mintegy két és fél hónappal a tervezett időpontot követően kezdődhettek meg, ennek ellenére 2001. végére az eredeti ütemezésnek megfelelő építészeti készültséget ért el a beruházás. A technológiai területen befejeződtek a fő technológiai elemek gyártóművi előregyártási fázisai. A készültség lehetővé teszi a KKÁT I. ütem 3. fázis munkáinak az eredetileg tervezett határidőre, 2002. december 31-ére történő befejezését.

2001. évben a PA Rt. és az RHK Kht. között létrejött a KKÁT már elkészült 1-3. moduljának és központi épületének adásvételére irányuló szerződés is. A szerződés első részletjesítése 2001. december hónapban megtörtént.

A beruházás módosított előirányzata 3.394,0 M Ft volt, amelyből 3.391,6 M Ft került felhasználásra.

Vagyongazdálkodás

A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap mérleg főösszege 2001. évre 18.297,0 M Ft-ról 26.850,0 M Ft-ra változott. A változás az év folyamán elért GFS egyenleg 8.803,0 M Ft növekményéből, a befejezetlen beruházási állomány 246,0 M Ft és a követelés állomány 4,0 M Ft csökkenéséből eredően +8.553,0 M Ft.

A Kincstárnál vezetett elszámolási számla egyenlege 8.803,0 M Ft-tal nőtt, ami az Alap tartalékolási funkciójához kapcsolódik.

Az Alap évvégén kötelezettség állománnyal nem rendelkezett.